

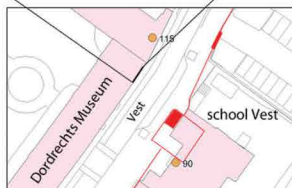
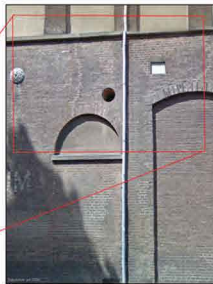
De Nonnentoren teruggevonden!

Marc Dorst

Het is niet de eerste ondergrondse afvalcontainer in de binnenstad van Dordt, maar de locatie voor dit exemplaar aan de Vest was wel speciaal: ergens hier liep de middeleeuwse stadsmuur en ergens in die muur bevond zich ooit de Nonnentoren. Om te voorkomen dat bij het graven van het gat voor de container eerst door een metersdikke muur moest worden gehakt, is ervoor gekozen de exacte ligging van de stadsmuur vooraf vast te stellen met behulp van grondradar.

Grondradar is een meettechniek die wordt toegepast om structuren in de ondergrond in beeld te brengen, afhankelijk van de bodem tot wel 15 meter diep. De metingen zijn non-destructief van aard: een radar zendt via een antenne elektromagnetische straling uit en ontvangt de door aanwezige structuren weerkaatste radiostraling/echo weer op via een antenne. Uit de echo kan onder meer bepaald worden op welke diepte een structuur zich bevindt en welke omvang deze heeft. Met behulp van het grondradaronderzoek kon inderdaad de locatie van de stadsmuur en de Nonnentoren in de ondergrond worden vastgesteld. De Nonnentoren was een middeleeuwse verdedigingstoren die zeker al vóór 1504 bestond. De toren dankt zijn naam aan het Sint Agnietenklooster dat ter plaatse van het Dordrechts Museum stond. De toren werd ook wel Kuiperstoren genoemd, vernoemd naar de tonnenmakers die dit deel van de stadsmuur moesten bewaken. De toren stond in het midden van de stadsmuur, half in het water van de stadsgracht en half aan de binnenzijde van de stad. Het bouwwerk was vierkant en telde drie verdiepingen. Helaas is de toren voorafgaand aan de bouw van school Vest in 1918-1919 gesloopt. Sindsdien was de exacte locatie niet meer bekend. Op basis van de enige nog bekende foto van de toren uit 1918, kon de ligging globaal worden bepaald aan de hand van enkele kenmerkende gevelelementen van het Dordrechts Museum (te zien op de achtergrond).

Deze positiebepaling plaatste de toren ergens onder de stoep vóór, of half in school Vest. Dit vermoeden werd bevestigd toen er met de grondradar direct voor de gevel van de school zwaar muurwerk en veel puin werd vastgesteld. De resten van de toren liggen op een diepte van circa 1 - 1,2 m onder de stoep. Nu de locatie weer bekend is, kan er bij toekomstige bouwwerkzaamheden rekening mee worden gehouden. Voor de ondergrondse vuilcontainer bleek de locatie van de toren geen belemmering. CdR "

De ligging van de Nonnentoren, globaal bepaald door positionering op basis van de gevel van het Dordrechts Museum. (Foto H. J. Tollens, 1918) Rechts onder zijn met dikke rode lijnen de locaties van de stadsmuur en de torenfundering te zien zoals die met de grondradar zijn waargenomen. De dunne rode lijnen zijn een reconstructie van de plattegrond van de toren en het verlengde van de stadsmuur.